

העם

הבתולה הזדקנה

השבוע עמד העם בסימן התהום הרך לכת ומתרחבת, בין הויכוחים במסד העל-יון של המדינה, לבין המציאות השחורה בארץ.

סבעת החנק הכלכלית מתהדקת מסביב למשק. ענף המתכת שובת, העתונות היומית מופיעה בדרך יחיד, בהפסדים כספיים עצור מים.

ובאותה שעה מתוכחת, מתוכחת, מתוכחת וכתה הכנסת על: החינוך במעבורת. דנה, דנה, דנה הממשלה על משרד-החינוך מסי X, אוריינטציה, אי-הזדהות.

אחרי הרמז הנוצץ של פרץ ברנשטיין, לפני שבוע (העולם הזה 692), לא נמצא אף חבר-כנסת אחד, שיעז לפתוח בויכוח ישר וכן על השאלה, שכל איש בישוב שואל אותה בלבו, שהיא שאלת השאלות במציאות הארץ: האם המשכת העליה כיום היא מעשה התאבדות קולקטיבי, או מעשה תבונה מדיני?

מה ושמ עוד נשמעו התקוות הישנות — ייבוא ללא תשלום, השקעות הון זר. אולם מאז הכריז שר האוצר על ההקלות המפורסמות, נתברר, שלגבי משקיעי הון נמצאת מדינת ישראל, אחרי שנתיים של שלום, במצבה של אותה בתולה בררנית, שאמרה "לא!" לגברים מה רבים בנעוריה, עד שנתעוררה בוקר אחד ומצאה, שלא נשאר לה עוד למי לאמר "לא!". היא הרי דקנה.

המעמד השני

הילד מת

זכריה גלוסקא, הח"כ התימני המשופם, סיפר, שבמסאו המזרחי, סיפור עגום, אך לא חדש: המצב במחנות. מי שלא ביקר במחנות העולים, קבע, לא ראה גיהנום מימיו.

אחר הסתייע בעובדות: במחנה ראש העין, למשל, נמצאים בין ששת אלפים התושבים כמאתיים אלמנות מטופלות ביל-דים, עשרות זקנים, שאין להם מפרנסים. מספר אלמנות מתקבלות לקורסים של עבר דה משקית. (דהיינו, הסביר גלוסקא: הן תקנה את מקומן של פסמה וחלימה, כמש"רות, בבתי האשכנזיים). הזקנים חיים חיי עוני, עם הקצבה של שלוש לירות לחודש משרות הסעד.

אחר קבל על שרירות במחנות: כאשר בא למחנה תלפיות, ירושלים, נפגש בעולה תימני שסיפר לו, כי אשתו יולדה, המש"דים במחנה מסרבים לסלפן ולבקש אמבר לנס שיקח אותה לבית חולים.

רק כאשר גלוסקא הציג את עצמו, הס"כירו לו מנהלי המחנה, כי על העולה לשלם

"הזקן" אריה שנקר קול עגום

600 פרוטה דמי העברה. בשעה השלישית, לחבלי הלידה, הוזמן האמבולנס. אולם בינתיים ילידה האשה. הילד מת. רעם יו"ר התאחדות התימנים: כאשר מדברים על חיים עצמאיים במחנות, אני

* מימין: ח"כ יוסף טרלין, יצחק שוקולד אליהו פרומצ'נקו, ח"כ דוד צבי פנקס, שר החוץ משה שרת, שר האוצר אליעזר קפלן, ראש עירייה אברהם קריניצי, המדפיס נחום ליפשיץ.

אומר: זהו מות, לא חיים בשביל אנשי המחנות.

המעמד השלישי

תעודות זהות לפי דרישה

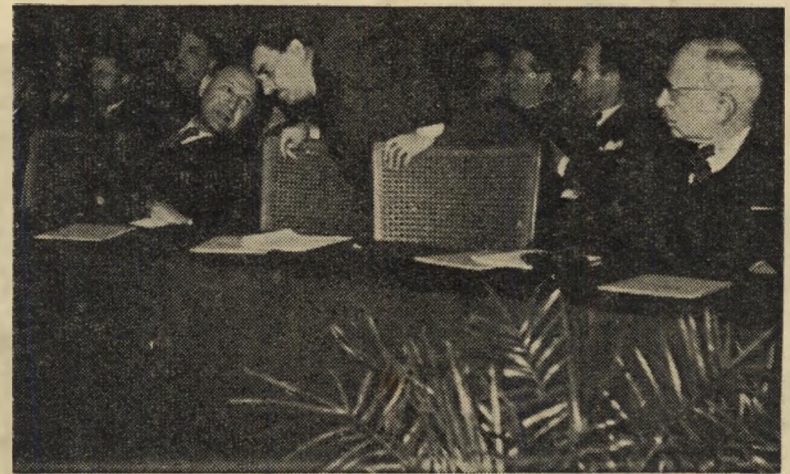
אמין גריגוריה, הח"כ מנצרת, שוב לא התאפק.

עורך הדין בן ה-58, שב השיעור והממוש"ק, איש הרשימה הדמוקרטית (מפא"י) קבל מרות: רוב התושבים הערבים בישראל כורע תחת ההגבלות של הממשל הצבאי; על אף הדורעות הרשמיות, בדבר שיוון זכויות לכל תושבי המדינה, מבחינה ח"רתית ומדינית, היחס כלפי התושבים הערביים הוא יחס של התמרה ופיקוח בעניינים הנוגעים למחיריהם.

בערבית המליצית שלו, המשיך: מה רב מספר האינטרסים שניזוקו, מה רב מספר האנשים שנמוצ מהם מלהשתמש

"חרות", כנגד זה, וכפי שאפשר היה לראות מראש, התפלגה: הלל קוק, תעמלן אצ"ל בארה"ב (זועד השחרור האומי) וערי ז'בוטינסקי, נציב בית"ר נמוך הקומה פרשו מסיעתם, מתוך חיכוכים רעיוניים — העיק"רי — אי הצטרפות גלויה למערב.

התמונה הכללית, שהלכה ונתגבשה, התוותה קחים ראשונים שלושה, לכל היותר ארבעה, מחנות פוליטיים: כסלגת פועלים פרו מערבית ומתונה, כדוגמת ה"לייבור" הבריטי (מפא"י) ופלגי מפ"ם ופרוגרסיביים; מרכז מימין, העלול לסחוף את המדינה אחריה, בקלות עקרות הבית, כבבחירות העירוניות, (ציונים כלליים, וספי"דים, פלגי החזית הדתית, הפרוגרסיביים) ומחנה שמאלי קיצוני (אנשי יערי, אדם במפ"ם; לשעבר "השומר הצעיר" ו"פועלי ציון שמאל", מק"י) פלג דתי וכמה מפלגות רסיסים, "חרות".

אספת בעלי התעשייה: שרת דוחש לקפלן

כסא ר"מ

בכספיהם, ברכושם, באדמותיהם, במקורות מחייתם.

סיכום: מן ההכרח לפעול להחזרת היציבות והחיים הטבעיים, להסרת ההגבלות והחומרות הצבאיות באיזורים הערביים והניסיעה ממקום למקום, לבטל את ההכרח בהשגת רשיון נסיעה — ובראותו את הת"מרון בפני אנשי מפא"י על ההעזה שבד"בריו, ריכך — ולהסתפק בהצגת תעודות זהות לפי דרישה.

הכנסת

4 מפלגות חדשות

בה בשעה, שהרוב הקואליציוני בכנסת דוחה בשתי זרועותיו (המפא"ית והדתית) את עריכת הבחירות החדשות, מתפלגות הסיעות המיושנות ומסתמנים הקיום הרא"שונים של התארגנות מפלגתית חדשה לחלוטין.

כאשר בכנסת ובעם נחתם, במדויק, המחנה הפרו-מזרחי (מפ"ם, מק"י ולין מור) והסרו-מערבי, הלך ונתוודא גם הצורך בהרכב קואליציה יציבה, בטרם תפרוץ מלחמת העולם השלישית.

יש המצדידים בקואליציה טרום-בחירתית של מפא"י והציונים הכלליים, בסיסמה של נייטרליות פרו-מערבית וקיבוץ גלויות לעומת זה, הלכה וגברה הנטייה להקמת ממשלה פועלית, כדוגמת הרכב עיריית פתח-תקוה (מפא"י, מפ"ם, הפועל המזרחי, פועלי אגודת ישראל).

לאור אפשרויות אלו, הובנו הסכסוכים האידיולוגיים בקרב מפ"ם, הריב הגלוי בין ד"ר בורג, הפרו-מפא"י, לשפירא — הימני — בהנהגת הפועל המזרחי, ההתנגשות בין להונשטיין, האגודאי, לרב לוי, נציג מפ"ל גתו בממשלה; הרוגו של דוד צבי פנקס, הנוטה לימין, על הרב מימון, המתמיד בקר אליציה.

בשבוע זה, חיוקה מפא"י את שורותיה: מרכזה החליט לשגר תמשה חברים לכנסת (ברגל מ"דבר", איזנושטט מקיבוץ גליליים, ישעיהו, התימני, סברסקי ממועצת הפועלות וקנב, ממשרד העבודה וקופת חולים), במקום חמשה הח"כים המפא"יים היוצאים (טכבי, שמת, חושי ושפטל, שהפכו ראשי עריות בחיפה וראשון לציון; שמחונית ופרוקמין, המתמטרים מסיבות אישיות מש"פחתיות).

הממשלה לעודד את יזמת הסקטור הפרטי. מכתב זה עמד שר האוצר לפרסם בעתונות ארה"ב, כדי להזיז את הצעקות על קיטוח הסקטור הפרטי ועידוד הסקטור הקואופ"רטיבי, לפני שהגיע העניין לפרסום ברבים, נתכנסה נשיאות התאחדות בעלי התעשייה לאסיפה שלא מן המניין, וכמעט התחוללה הפיכת חצר. הממשלה הבינה את מצבו העדין של "הזקן" והמכתב לא טורסם.

ידו של קפלן פגעה. במאבקו של הסקטור הפרטי נגד דב יוסף, עמדה התאחדות בעלי התעשייה מגד. הרוח הבדלנית של "הזקן", שסרב להצטרף לפעולה קיצורית, שמה סיגנים גם לפעולת שאר המוסדות של הימנה הפרטית, גם לאחר פרסום צו ההלבשה וההנעלה והכרות שביתה כללית במסחר, הסיף "הזקן" למתינות. מדיניות הצנע לא תפגע בנו, אמר. אולם במ"רוצח הומן נשתנה המצב. הקיצוצים הדרסטיים באספקת חומרי גלם פגעו קשה בענפי תעשייה שונים. בקרב התעשיינים קמה רוח מרדנית. מי עומד בצמרת הועד הפועלי? צעקו. תעשייני סיגרות ומצרים, שידו של קפלן לא פגעה בהם, אנו דורשים מאבקו! — תבעו.

בסלע התאחדות בעלי תעשייה נראו סדקים. מקרים של הפרת משמעת פנימית הפכו דברים שכיחים. נשיאות התאחדות בעלי התעשייה החלה לאיים בשפטים. כמה חברים נתבעו למשפט תבריים ובידי הנשיא אות יש נשק תמור ושמו — חלוקת חמרי גלם...

בסכסוך המתכת לא הועילו התכסיסים הישנים. לא הצליחו גם לסחוב את ההכרעה הגורלית לאסיפה הכללית של התעשיינים. יומיים לפני הועידה הדרושנית (ראה להלן) הועמדה הנשיאות בפני עובדה קיימת — השבתה כללית של 280 מפעלי מתכת וניי שול עבודה של 8000 פועלים.

נאלץ "הזקן" להזעיק את מוזכריו ולכתוב בנאומו פסיקה חדשה לגמרי על יחס עבודה. במקום צלילי נבל טפניים הכין "הזקן" את החצוצרה הגדולה.

"אני סובל מאוד". הייצוג הממ"שלי באספה הכללית של התאחדות בעלי תעשייה: מתיצת הקבינט — בין גוריון, קפלן, ד"ר יוסף, שרת, רוזן, שיט"רית, שפרינצק, ד"ר מרון הולנדר ועוד מילאו את הבמה. הרגישו הכל: הנמשלה אצה לחזק את מעמדו של "הזקן" שנקר, מול הנחשול המתגבר של מרדנות התעשיינים הקיצוניים.

אולם הבימה נתמלא עד אפס מקום. הספסלים על הבמה נתפסו ע"י חברי הנישיאות של התאחדות בעלי תעשייה, ראשי עיריות, חברי כנסת ואנשי כלכלה. "הזקן" הרכיב את משקפיו, גישש בשתי ידיו את המקרופון ובקול רועד החל לקרוא את נאום הפתיחה. הכתוב על עשרות פתקאות באור תיזות שמנות ובכתב יד בהיר...

"לא רציני שהאסיפה הכללית התכנס במצב של מתיחות בין הפועלים וביננו; אני סובל מאד מזה..." אמר ובקולו נשמעה נימה עגומה.

ג'יף דוהר. חבר הנשיאות, שמצוין בזינוג הפך קצת את הסכס. לאחר נאומו של ב. ג. תפס את המקום על יד המקרופון ומבלי לתת לראש הממשלה שהות לעזוב את האולם, השמיע נאום קצר קולע אל השערה: תוספת שכר שירושה גידול כוח הקניה במיליון ל"י לחודש, דלק לגי"ם החוהר של האינפלציה, הרוגמה מצאה חיקויים; ובאולם קם אחד מראשי בי"ח "מגז'צ'טוד" יעקב גולדמן, והשמיע נאום ספונטני: אדוני ראש הממשלה...

שר האוצר אליעזר קפלן הביין לנפש "הזקן", ובנאומו חזר פעמים בלתי ספורות על המלים: "ידידי שנקר". שר האוצר אינו קיצוני כבן גוריון, והוא הודה שטרם לא מעט כדי למונע על הכרות שביתה בענף המתכת, אבל לא שמעו לעצתו קריאת בנינים: "מי לא שמעו תשובה: אלה שהח"לטו לשבות". אליעזר קפלן הסכים עם בזרנו, שתוספת שכר היא תוספת גיר... אבל לפועל אין הרושם שקיים סיקוח על רוחיים, ופיקוח כזה אינו קיים למעשה. רק כסאו של י. גרי נשאר פנוי. השר, העומד מאחורי התעשיינים במאבק השכר במתכת, לא בא ומנהל-משרד המסחר והתע"שייה, הרמן הולנדר, נאם נאום שיגרתני

אין הזונות, אין כסף

הדבר לא ימשך! אנתנו ניתן כסף והממשלה המרכזית יעשה עסקים! החי (הטש) במדינה" (עמוד 10)